

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 39/2010-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. S. K., S., zastúpenej advokátom JUDr. I. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 97/08-559 z 20. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. S. K. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2009 doručená sťažnosť MUDr. S. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 97/08-559 z 20. mája 2009.

Na základe návrhu sťažovateľky Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 45 C 35/2006-397 z 13. septembra 2007 rozhodol o rozvode manželstva a upravil výkon rodičovských práv k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva tak, že obe maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti sťažovateľky a odporcu zaviazal prispievať na ich výživu v sume 3 500 Sk mesačne a 2 500 Sk mesačne. Zároveň okresný súd upravil styk odporcu s maloletými.

Proti rozsudku okresného súdu podala včas odvolanie sťažovateľka aj odporca.

Krajský súd v odvolacom konaní rozsudkom č. k. 4 Co 97/08-559 z 20. mája 2009 zmenil napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že obe maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti odporcu a sťažovateľku zaviazal prispievať na ich výživu sumami 99,58 € a 66,39 € mesačne. Styk sťažovateľky s maloletými ponechal neobmedzený.

Sťažovateľka k dôvodom svojej sťažnosti uviedla, že *„odvolací súd na pojednávaní dňa 20.05.2009 mal vykázané riadne a včas ospravedlnenie navrhovateľky - sťažovateľky z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti, i napriek tomu konal a vo veci rozhodol. Som toho názoru, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal jednak z neúplného skutkového stavu veci, pretože neboli vykonané všetky dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.“*

Podľa názoru sťažovateľky krajský súd porušil jej základné právo na spravodlivé súdne konanie tým spôsobom, že *„pri tak závažnom zásahu do rodičovských práv a povinností konal v neprítomnosti navrhovateľky – sťažovateľky, ktorá sa z neúčasti na tomto pojednávaní riadne a včas ospravedlnila a navyiac ju zaviazal povinnosťou prispievať na ich výživu dňom 20.11.2007 teda aj za obdobie kedy sa riadne o maloleté deti starala na základe rozhodnutia súdu prvého stupňa“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka formulovala sťažnostný petit takto:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 20.5.2009 č. k.: 4Co 97/2008 súd porušil základné právo MUDr. S. K. na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajskému súdu v Bratislave prikazuje, aby vec vedenú pod sp. zn.: 4Co 97/2008 opätovne prejednal a rozhodol.

MUDr. S. K. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 13 277,57 Eur, ktoré je jej povinný Krajský súd v Bratislave vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť MUDr. S. K. trovy konania v sume 245,70 € pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia za 2 právne úkony (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a spisanie sťažnosti) podľa § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhl. MS SR č. 655/04 Z. z., ktoré uhradí na účet advokáta JUDr. I. H. do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.“.

Sťažovateľka zároveň navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu č. k. 4 Co 97/2008-559 z 20. mája 2009 v časti výroku o výživnom. Tento svoj návrh sťažovateľka bližšie neodôvodnila.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (IV. ÚS 201/04). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 97/08-559 z 20. mája 2009.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podstata sťažovateľkiných námietok spočíva v tom, že rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľky krajský súd ako súd odvolací rozhodol v jej neprítomnosti napriek jej ospravedlneniu z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti. Sťažovateľka tiež namieta skutočnosť, že krajský súd nevykonal všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie a nesprávne právne posúdil vec, keď jej napadnutým rozsudkom uložil povinnosť platiť výživné aj za „*obdobie, kedy jej boli deti na základe rozhodnutia súdu zverené do osobnej starostlivosti a fakticky s ňou žili aj bývali*“.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 102/04) odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom i právnej stránke veci a pod). Z obdobných právnych názorov vychádza aj judikatúra

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 102/01 z 27. septembra 2001 alebo sp. zn. 5 Cdo 93/2000 z 25. októbra 2000).

Znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré by inak mohol účastník pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený, je vadou konania v zmysle § 237 písm. f) OSP. Takáto vada zakladá prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom dovolací súd musí na ňu vždy prihliadnuť.

Z uvedeného vyplýva, že medzi namietaným nedostatkom postupu krajského súdu v konaní sp. zn. 4 Co 97/08 a jeho rozsudkom z 20. mája 2009 a odňatím možnosti konať pred súdom z hľadiska § 237 písm. f) OSP nie je taká absencia súvislostí, ktorá by vylučovala uplatnenie tejto námietky ako dovolacieho dôvodu, a tým vylúčila právomoc dovolacieho súdu. Naopak, ústavný súd zastáva názor, že zásadná časť odôvodnenia sťažnosti je obsahovo totožná s dovolacím dôvodom vyplývajúcim z citovaného ustanovenia § 237 písm. f) OSP a v prípade podania dovolania by to bol práve dovolací súd, ktorý by bol príslušný na meritórne prerokovanie námietok sťažovateľky a ktorý by o ich oprávnenosti v konečnom dôsledku rozhodol. Predmetom konania v namietanej veci bolo rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Ani uvedená okolnosť podľa názoru ústavného súdu nemá vplyv na prípadnú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP (napr. I. ÚS 136/08).

V rámci rozhodovania o podanom dovolaní by dovolací súd v súlade so znením § 242 ods. 1 OSP napadnuté rozhodnutie preskúmal nielen z dôvodu tvrdenej „zmätočnosti“ rozhodnutia krajského súdu [§ 237 písm. f) OSP], ale tiež z hľadiska ďalších dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 OSP, ktoré je možné identifikovať v námietkach sťažovateľky proti nedostatočnému zisteniu skutkového stavu či nesprávne právnemu posúdeniu veci.

Ústavný súd z obsahu podanej sťažnosti zistil, že sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu č. k. 4 Co 97/08-559 z 20. mája 2009 nepodala dovolanie, a preto dospel k záveru, že posúdenie námietky sťažovateľky ústavným súdom v situácii, keď sa sťažovateľka neobrátila na príslušný dovolací súd, t. j. nepodala dovolanie, hoci ho podať

mohla, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami, ktoré v nej sťažovateľka nastolila.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2010